

Materiały trzeciego panelu ekspertów
w ramach prac nad
Narodowym Programem Leśnym

DZIEDZICTWO

**Lasy i gospodarka leśna
w kulturze i dziedzictwie narodowym**

**Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie,
10–11 kwietnia 2014 roku**

redakcja naukowa
prof. dr hab. Dariusz J. Gwiazdowicz i prof. dr hab. Kazimierz Rykowski

NARODOWY
PROGRAM
LEŚNY

Materiały trzeciego panelu ekspertów
w ramach prac nad
Narodowym Programem Leśnym

DZIEDZICTWO

**Lasy i gospodarka leśna
w kulturze i dziedzictwie narodowym**

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie,
10–11 kwietnia 2014 roku

redakcja naukowa

prof. dr hab. Dariusz J. Gwiazdowicz i prof. dr hab. Kazimierz Rykowski

Prace nad Narodowym Programem Leśnym sfinansowała
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
w ramach projektu „Program Rozwoju Leśnictwa” (BLP-393)

Redakcja językowa: *Antonina Arkuszewska*

Projekt graficzny: *Ewa Moczarska*

Copyright © by Instytut Badawczy Leśnictwa 2014

ISBN 978-83-62830-37-4

Nakład: 700 egzemplarzy

Instytut Badawczy Leśnictwa

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn

tel. +48 22 7150300, fax +48 22 7200397

www.ibles.pl

Skład i łamanie: *Ewa Moczarska*

Druk i oprawa: *ProPrint Usługi Poligraficzne, www.proprint.biz.pl*

Spis treści

- 7 **Wprowadzenie**
prof. dr hab. Kazimierz RYKOWSKI – Instytut Badawczy Leśnictwa,
Sękocin Stary
- 13 **SESJA 1**
- 15 Kulturowa wartość lasu
prof. dr hab. Andrzej GRZYWACZ dr h.c. – Szkoła Główna Gospodarstwa
Wiejskiego, Wydział Leśny, Warszawa
- 27 Las – dziedzictwem narodowym
prof. dr hab. Władysław CHAŁUPKA – Instytut Dendrologii PAN, Kórnik
- 45 Problematyka estetyki lasu
prof. dr hab. Dariusz J. GWIAZDOWICZ, prof. zw. dr hab. Jerzy
WIŚNIEWSKI – Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań
- 57 Wymiar kulturowy użytkowania lasu
dr hab. Jarosław SZABAN – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Katedra
Użytkowania Lasu
- 68 Sylwetka użytkownika lasu
dr Andrzej (Janusz) KORBEL – Towarzystwo Ochrony Krajobrazu, Białowieża
- 85 **SESJA 2**
- 87 Lasy i drzewa w kulturze i wierzeniach
dr Edward MARSZAŁEK – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Krośnie
- 104 Las w kulturze ludowej
Elżbieta KACZMAREK – Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie
- 119 Leśne obrazy – ogólnopolskie konferencje pt. *Las w kulturze polskiej, czyli
o potrzebie zbierania i utrwalania dziedzictwa materialnej i duchowej kultury
inspirowanej lasem i gospodarkę leśną*
dr hab. Wojciech ŁYSIAK prof. UR – Uniwersytet Rzeszowski, Wydział
Socjologiczno-Historyczny, Rzeszów
- 138 Tradycje łowieckie jako element kultury narodowej
dr inż. Maciej STRAWA – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile,
Nadleśnictwo Sarbia

- 152 Las w muzyce polskiej
Krzysztof KADLEC – Filharmonia Poznańska
- 167 Kultura kulinarna oparta na produktach z lasu, czyli jak przyrządzanie potraw wzbogacało kulturę materialną i kształtowało stosunek ludzi do lasu
mgr Wojciech Bazyli CHAREWICZ – Wydawnictwo Charewicz & Charewicz
- 175 **SESJA 3**
- 177 Potęga lasu – znaczenie lasu dla sztuki i literatury
prof. dr hab. Tadeusz J. ŻUCHOWSKI – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii Sztuk
- 193 Drewno jako niezastąpiony materiał w sztukach plastycznych i rzemiośle artystycznym od starożytności do współczesności
dr Arkadiusz WAGNER – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii
- 207 Zasoby archeologiczne na terenach polskich lasów
dr Janusz BUDZISZEWSKI – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Instytut Archeologii, Warszawa; mgr Michał GRABOWSKI – Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Archeologii, Rzeszów
- 219 Budownictwo mieszkaniowe na terenach Lasów Państwowych. Dorobek projektowy i realizacyjny dwudziestolecia międzywojennego
dr hab. Małgorzata ROZBICKA prof. PW – Politechnika Warszawska, Wydział Architektury oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa
- 247 **SESJA 4**
- 249 Rola lasu w cywilizacji z punktu widzenia historyka
dr hab. Kazimierz ILSKI prof. UAM – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii
- 266 Wartość lasu w dziejach w ujęciu historii gospodarczej
prof. dr hab. Tadeusz JANICKI – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii
- 283 Obronne funkcje lasu w aspekcie historycznym
dr Łukasz RÓŻYCKI – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii
- 301 Miejsce lasów w rozrywkach towarzyskich na przestrzeni wieków
dr Agnieszka JAKUBOSZCZAK – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii
- 314 Postrzeganie, wartościowanie i percepcja przestrzeni leśnej. Ujęcie etnologiczne
mgr Agata Agnieszka KONCZAL – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej

- 337 Inwentaryzacja zabytkowego dziedzictwa kulturowego w zarządzie PGLLP
Ryszard MAJEWICZ – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu
- 340 Dziedzictwo kulturowe w lasach. Zabytki architektury, przemysłu, historyczne fortyfikacje i zasoby archeologiczne. Trudne wyzwania i interdyscyplinarne strategie ochrony
dr Rafał ZAPŁATA – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; Radomir BAŁAZY – Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary; dr hab. Jakub LEWICKI – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; prof. dr hab. Tomasz ZAWIŁA-NIEDŹWIECKI – Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa
- 354 Leśnik jako rola główna w polskim filmie
mgr Jarosław KRAWCZYK – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku
- 363 **Podsumowania i rekomendacje**
- 379 **Aneksy**
- 381 Sprawozdanie z organizacji i przebiegu panelu DZIEDZICTWO
- 383 Nasi Eksperci
- 393 Lista uczestników